

BEVEZETŐ GONDOLATOK

A Ludovika-történeti Kutatóműhely tagjai nem áltatják magukat azzal, hogy történelmet írnak, de büszkéek arra, ha új gondolatokat, új megközelítést adhatnak hozzá a Zrínyi családdal kapcsolatos kutatásokhoz. Az elmúlt tizenöt év nyolcadik könyve ez a kötet, amely a Kutatóműhely közreműködésével készült. Ebben olyan tanulmányokkal jelentkezünk, amelyek okot adnak erre a büszkeségre.

Kutatásaink során számos olyan kérdéshez eljutottunk, amelyekre eddig nem kaptunk választ. Kötetünkben Négyesi Lajos írásai ilyen kérdésekkel foglalkoznak: Draskovich Mária Euzébia, Zrínyi Miklós első felesége feltételezett ábrázolása a *Syrena*-kötet díszcímlapján; Ohmann Béla székesfehérvári Zrínyi-szobra; a török kori Rátka és az Ördöglika átjáró helyének meghatározása; a „félreértett Zrínyi-malom” szerepe Zrínyi-Újvár komplex védelmi rendszerében. Ebbe a körbe sorolhatjuk Hausner Gábor és Padányi József tanulmányát is Izsó Miklós Zrínyiekről alkotott szobrairól.

Balla Tibor a *Zrínyi* csatahajó történetéből villant fel egy epizódot, ezzel mélyítve a Zrínyi családnak lerótt tiszteletünket.

Németh Balázs, Hamza Emil és Padányi József terjedelmes tanulmánya olyan kísérletet mutat be, amelynek eredményei nemzetközi szinten is kuriózumnak számítanak. A 17. századi fegyverek jellemzőinek (lősebesség, űrméret, célballisztika) kísérleti meghatározása számos új ismerettel gyarapította a korszakról rendelkezésre álló információkat.

Németh András és Szabó András a csata- és hadszíntérkutatás során alkalmazott és bevált, modern technológiai eljárásokkal és a továbbfejlesztés lehetőségeivel foglalkozik.

Régi adósságunk Zrínyi-Újvár környezetének és a Muraköz térségének katonaföldrajzi értékelése, amelyet most Kállai Attila végzett el kitűnő tanulmányában.

Ezen a helyen is köszönjük Harald Pöcher osztrák kutató hozzájárulását az eddigi kutatásokhoz, és számítunk rá a jövőben is. Írásában az „isteni szikra”, a tehetség vagy ösztön kérdését vizsgálja a hadvezér és költő Zrínyi Miklós tettei kapcsán.

Különösen érdekes számunkra Kővágó Károly fordítása, amely az első kísérlet Ráttkay György történeti írásának teljes magyar nyelvű fordítására. Ráttkay olyan korról és olyan szereplőkről ír, amelyek szorosan kapcsolódnak az általunk kutatott időszakhoz és eseményekhez.

Befejezésül rövid indoklás a címkötésre. A *Syrena és a csatahajó* több síkon is áthallásos a mi megközelítésünkben. A cím egyrészt tisztelettel utal Kovács Sándor Iván, a nemrég elhunyt legendás Zrínyi-kutató, akinek egyik szerkesztőnk, Hausner Gábor a tanítványa volt, A „*Syrena*” és a szobor (Pécs, 1993) címen megjelent kötetére, amely a szerzőnek a Zrínyi-témájú képzőművészeti alkotásokról (keletkezésükről, jelképeikről stb.) írt tanulmányait, esszéit tartalmazza. Másrészt a *Syrena* és a hajó képzete már Zrínyi Miklósnál és testvérénél, Péternél is együtt fordul elő: az *Adriai tengernek Syrenaia Groff Zrini Miklos* című kötet (Bécs, 1651) metszetes címlapja egy hajót ábrázol páncélos vitézzel, a horvát Zrínyi Péter-féle fordítás (*Adrianskoga mora Syrena*, Velence, 1660) díszcímlapján pedig egy hadigálya (csatahajó) látható. E két szimbolikus ábrázolás jelentéstartalmát a Zrínyi-szakirodalom számos írása traktálta, kötetünk egyik tanulmánya ezek sorához csatlakozik, egy új, szenzációszámba menő ikonográfiai felfedezést is bevonva az értelmezésbe. Végül, de nem utolsósorban a Monarchia haditengerészetében két hadihajó is viselte a Zrínyi nevet, a 19. század vérzivataros időszakában, amelyre egyik tanulmányunk is utal.

Nem tekintjük zárókötetnek ezt a könyvet, hiszen számos tervünk még megvalósításra vár. Reményeink szerint a jövőben a Zrínyiekhez köthető fegyvertár újabb elemei azonosíthatók, Csehországba tervezett kutatóutunk is szerezhethet meglepetést, Zrínyi-Újvár kutatása szintén hozhat még újdonosságokat, különösen a rendelkezésünkre álló technikai eszközök fejlettsége miatt. A Ludovika-történeti Kutatóműhely tagjainak elszántsága és kohéziója kikezdehetetlen, gondolataink szabadon szárnyalnak, tapasztalataink pedig erős alapot adnak mindehhez.

Padányi József